

Návrh na zaradenie bodu programu:

„**Stanovisko k sudcovskej etike vo vzťahu s novinármi.**“ na 9. zasadnutie súdnej rady, ktoré sa bude konať v septembri 2023, s návrhom na pozvanie Mgr. Pamelu Záleskej, sudkyne Špecializovaného trestného súdu, na zasadnutie na prerokovanie tohto bodu programu.

V zmysle § 6 ods. 2 posledná veta zákona č. 185/2002 Z.z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov¹ navrhujeme zaradenie bodu programu s názvom „**Stanovisko k sudcovskej etike vo vzťahu s novinármi.**“ na 9. zasadnutie súdnej rady, ktoré sa bude konať v septembri 2023, s návrhom na pozvanie Mgr. Pamelu Záleskej, sudkyne Špecializovaného trestného súdu, na prerokovanie tohto bodu programu.

Odôvodnenie:

Súdna rada Slovenskej republiky uznesením č. 102/2018 z 30. apríla 2018 prijala výklad článku III ods. 1 Zásad sudcovskej etiky - Pravidlá etického správania sa sudcu vyplývajúce zo všeobecných zásad², najmä čo konkrétne, resp. aké situácie je možné subsumovať pod „**nevhodnosť správania, či vystupovania, vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti.**“

Podľa článku I. uznesenia súdnej rady č. 102/2018 sa nespochybňuje právo sudcu na súkromný život. Sudca nemá byť izolovaný od spoločnosti, v ktorej žije, pričom sa má podieľať na vytváraní rovnováhy medzi stupňom jeho zainteresovanosti v spoločnosti a potrebou, aby bol vnímaný ako nestranný a nezávislý. **Sudca nenaruša svojím správaním sa v súkromí zásadu sudcovskej nestrannosti, nezávislosti a hodnotu dôstojnosti výkonu sudcovskej funkcie, čo znamená:**

- **opatrnosť sudcu v osobnom a spoločenskom živote s cieľom zabrániť konfliktu záujmov, vyhýbanie sa narušeniu dôstojnosti sudcovskej funkcie, zdržanlivosť v spoločenskom styku osvojením si „opatrení zdravého rozumu“;**
- **nutnosť obmedziť okruh spoločenských kontaktov, t.j. vylúčiť z neho vedomé spoločenské kontakty s osobami – stranami súdneho konania, v ktorom sudca vykonáva svoju právomoc, ako aj s osobami spojenými s výraznými a všeobecne známymi morálnymi deficitmi z kriminálneho prostredia;**

Podľa článku II. uznesenia súdnej rady č. 102/2018 sloboda prejavu sudcu je na rozdiel od „nesudcov“ obmedzená tým, že sudca musí vždy dbať na to, aby jeho vystúpenia (písomné či ústne) neohrozovali dôstojnosť sudcovskej funkcie, nespochybňovali dôveru v justíciu a jeho osobnú nestrannosť a nezávislosť, to znamená:

- **pri vzťahoch s médiami musí byť sudca opatrný. Mal by sa vyhýbať využívaniu akýchkoľvek vzťahov so žurnalistami a osobami informujúcimi verejnosť**

¹ „Ak najmenej traja členovia súdnej rady navrhnú zmenu alebo doplnenie programu, predseda súdnej rady zaradí tento návrh do programu zasadnutia súdnej rady.“

² „Sudca rešpektuje a presadzuje nezávislosť, bezúhonnosť, morálnu integritu a nestrannosť súdnictva a vyhýba sa nevhodnému správaniu či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti.“

prostredníctvom médií, a to v záujme odstránenia možného nebezpečenstva ohrozenia jeho nezávislosti a nestrannosti v rozhodovaní.

Poradná rada európskych sudcov (CCJE) vypracovala pre Výbor ministrov Rady Európy stanovisko č.3 (2002) o princípoch a pravidlách regulujúcich sudcovské profesionálne správanie, najmä v oblasti etiky, nezlučiteľného správania sa a nestrannosti. V tomto stanovisku CCJE uviedlo k všeobecnému trendu médií, ktoré prejavujú väčší záujem o trestné kauzy, že **vzhl'adom na vzťahy, ktoré môžu vzniknúť medzi sudcami a novinármi, existuje riziko, že spôsob, ako sudcovia vystupujú, môže byť ovplyvnený novinármi. Sudcovia musia byť v ich vzťahoch s novinármi opatrní a spôsobilí zachovať svoju nezávislosť a nestrannosť, zabrániť vzniku akýchkoľvek osobných výhod zo vzťahov s novinármi a zdržať sa akýchkoľvek neodôvodnených komentárov k veciam, v ktorých rozhodujú.**

Podľa Londýnskej deklarácie o sudcovskej etike (r.2010) má **sudca povinnosť starať sa, aby sa zabránilo konfliktu záujmov medzi jeho sudcovskou funkciou a jeho spoločenským životom.** Ak je sudca zdrojom aktuálneho alebo potenciálneho konfliktu záujmov, sudca neprijme alebo okamžite odstúpi od prípadu, aby sa zabránilo spochybneniu jeho nestrannosti.

Sudca zabezpečuje, aby jeho súkromný život neovplyvňoval verejný obraz o nestrannosti jeho sudcovskej práce.

Sudca udržiava bezpečnú rovnováhu medzi potrebou transparentnosti a zákazom voyerizmu alebo exhibicionizmu tak, aby bolo zaistené, že justícia sa nestane divadlom.

V mediálnom styku musia prevládať inštitucionálne informácie. V osobnom a spoločenskom živote je sudca vždy opatrný s cieľom zabrániť konfliktu záujmov. Tým zabezpečuje transparentnosť v súvislosti s jeho nestrannosťou.

Z aktuálne zverejnených informácií rezonujúcich spoločnosťou vyplýva, že medzi sudkyňou Špecializovaného trestného súdu Mgr. Pamelou Záleskou a novinárkou Denníka N Monikou Tódovou, ktorá sa vo svojej novinárskej činnosti venovala resp. venuje trestným veciam súdeným uvedenou sudkyňou alebo na uvedenom súde, je iný ako profesionálny pracovný vzťah.³ Zo zverejnených informácií tiež vyplýva, že sa rôznia definície tohto vzťahu, pričom súdna rada nedisponuje vyjadrením samotnej sudkyne, ktorej sa zverejnené informácie týkajú.⁴

Keďže

1. Podľa uznesenia súdnej rady č. 102/2018 Súdna rada Slovenskej republiky chápe profesijnú etiku ako:

- deklaráciu ochoty sudcov voči spoločnosti obmedziť svoje správanie, predovšetkým za účelom kvalitného a nezávislého výkonu súdnej moci,

³ <https://hnonline.sk/slovensko/96098203-monika-todova-verejne-prehovorila-o-svojom-vztahu-k-sudkyni-pamele-zaleskej>

⁴ <https://plus7dni.pluska.sk/kauzy/sef-sudnej-rady-mazak-oznacil-vztah-todovej-zaleskej-rodinny>

- ako prejav sebauvedomenia a sebaregulácie sudcov s cieľom zvýšiť dôveru verejnosti v justíciu,

- ako normy profesijnej etiky, ktoré by mali mať univerzálnu platnosť, širokú akceptovateľnosť a legitimitu,

- ako nástroj, ktorý má byť hľadaný a nachádzaný samotnými sudcami;

2. Podľa odporúčaní v stanovisku Poradnej rady európskych sudcov CCJE č. 25 (2022) o slobode prejavu sudcov z 02.12.2022 okrem združení sudcov, súdnych rád alebo iných nezávislých orgánov majú jednotliví sudcovia etickú povinnosť vysvetľovať verejnosti systém súdnictva, fungovanie súdnictva a jeho hodnoty. Zlepšovaním porozumenia, transparentnosti a tým že pomáhajú predchádzať skresleným informáciám na verejnosti, môžu sudcovia prispieť k podpore a zachovaniu dôvery verejnosti v súdnu činnosť;

3. súdna rada má zákonnú povinnosť prijímať opatrenia na posilňovanie dôvery verejnosti v súdnictvo (§3a písm. c) zákona č. 185/2002 Z.z.);

- vznikla potreba poskytnúť verejnosti stanovisko o tom, aký vzťah sudcu a novinára, v prípade ak tento verejne informuje kauzách súdených či už samotným sudcom alebo súdom, na ktorom sudca pôsobí, je v etickej norme v súlade s vyššie uvedenými východiskami a nevykazuje znaky nevhodnosti,

- je vo verejnom záujme, aby dotknutý sudca ako aj súdna rada transparentne poskytli verejnosti stanovisko k sudcovskej etike vo vzťahu s novinármi v mimopracovnom styku.

Na základe vyššie uvedeného navrhujeme zaradenie bodu programu na 9. zasadnutie súdnej rady „*Stanovisko k sudcovskej etike vo vzťahu s novinármi*“ spolu s návrhom na upovedomenie a pozvánkou Mgr. Pamele Záleskej na zasadnutie súdnej rady, ako osoby dotknutej prejednávanej veci, na umožnenie jej vyjadrenia k prejednávanej veci.

Návrh uznesenia – bude doplnený podľa výsledkov rozpravy:

Súdna rada Slovenskej republiky prijíma nasledovné stanovisko k sudcovskej etike vo vzťahu s novinármi: .....

V Bratislave, dňa 15. augusta 2023

Členovia Súdnej rady SR:

JUDr. Dana Jelinková Dúdzíková, LL.M.

Mgr. Marcela Kosová

JUDr. Ayşe Pružinec Eren

JUDr. Peter Šamko